

DOI: 10.22559/folklor.973

Folklor/edebiyat, cilt:25, sayı: 97-1, 2019/1

Yatılı Yurtta ve Ailesinin Yanında Kalan Ortaöğretim 12. Sınıf Öğrencilerinin Durumluk ve Süreklilik Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırması

Comparison of State-Trait Anxiety Levels of Secondary School 12TH Grade Students Who Stay At Dormitory and Who Stay With Their Parents

Mustafa Onur Tatlı*

Ayşe Bengisoy**

Öz

Kaygı tüm bireylerde var olan ancak ergenlik döneminde, artış gösterebilen bir durumdur. Kaygının oluşmasında bireylerin okul yaşamı, ailesi, ailesinin gelir durumu gibi özellikler önem arz etmekte ve kontrol edilmesi gerekmektedir. Bu araştırmada yatılı yurttan kalan ortaöğretim 12. sınıf öğrencileri ile aileleri yanında kalan ortaöğretim 12. Sınıf öğrencilerinin durumluk – süreklilik kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Ortaöğretime devam ederken aile yanında ve ortaöğretime devam ederken yatılı yurttan kalmanın durumluk – sürekli kaygıya ne düzeyde bir etkisinin olduğu incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın örneklemini, 2016 – 2017 eğitim – öğretim yılı Adana ili Ceyhan ilçesi merkezinde öğrenim gören Eczacı Bahattin – Sevinç Erdinç Fen Lisesi, Mehmet Orhun Yaylacı Anadolu Lisesi, Ceyhan Erkek İmam Hatip Lisesi ve Ceyhan Ticaret Borsası Sosyal Bilimler Lise’sinin de öğrenim gören 12. sınıf, 118 (%34) kadın, 156 (%57) erkek ve ailesi yanında kalan 145 (%53), yatılı yurttan kalan 129 (%43) olmak üzere toplamda 274 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilere “Kişisel Bilgi Formu” ve “Durumluk – Süreklilik Kaygı Envanteri” uygulanmıştır. Durumluk Kaygı Envanterinde katılımcıdan istenilen belirli durumlar ve anlarda kendisini nasıl hissettiğini tasvir etmesi ve envantere cevap vermesi istenir. Sürekli Kaygı Envanterinde ise katılımcı genel anlamda duygularını değerlendirerek envantere cevap vermesi istenir. Envanter iki sayfadan oluşmaktadır, TX – 1 ve TX – 2 şeklinde düzenlenmiştir. Araştırma sonucunda genel olarak bakıldığında “Durumluk –

---

* Lefke Avrupa Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Master Tezi Kapsamında Hazırlanmıştır.

** Lefke Avrupa Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Dr. Fazıl Küçük Eğitim Fakültesi, Lefke Avrupa Üniversitesi, Lefke, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, abengisoy@eul.edu.tr.

Sürekli Kaygı alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı olmayan sonuçlar elde edilmiştir. Yatılı yurttaki kalan ve ailesi yanında kalan öğrencilerin kaygı puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Anahtar sözcükler: *Ortaöğretim, durumluk – sürekli kaygı, yatılı yurt.*

Abstract

Anxiety is a condition that exists in all individuals but may increase in adolescence. Characteristics such as school life, family and family income of individuals are important and should be controlled. In this study, it is aimed to investigate the relationship between state-trait anxiety levels of 12th grade high school students living in dormitory and 12th grade secondary school students staying with their families. It is tried to investigate the effect of state-trait anxiety levels to staying at home and in dormitory while educating in high school. The sampling of this study is applied in 2016- 2017 academic year in Ceyhan, Adana consisting of 274 students in total including 118 woman (%43), 156 men (%57) and 145 staying at home (%53), 129 (%47) staying in dormitory, who are educated in Eczacı Bahattin Sevinç Erdiç Science High School, Mehmet Orhun Yaylacı Anatolian High School, Ceyhan Erkek İmam Hatip High School and Ceyhan Ticaret Borsası Social Sciences High School. "Personal Information Form" and "State - Trait Anxiety Inventory" are applied to the students who participate in the study. In the State Anxiety Inventory, the participants are wanted to describe how they feel in certain situations and instants and answer to inventory. In the Trait Anxiety Inventory, the participants are asked to respond to the inventory by evaluating their feelings in general terms. The inventory is arranged in two separate pages, Form TX-1 and TX-2. As a result of the research, it is found that statistically insignificant results are obtained in the "State - Trait Anxiety" sub – dimensions. There is no significant difference in anxiety levels between staying with families and living in dormitory.

Keywords: *Secondary education, state-trait anxiety, dormitory.*

Giriş

Kaygı bireylerin yaşamında ciddi etkiye sahip duygulardan biridir. Kaygının yeterince olmasına ihtiyaç varken, kaygının yüksek olması bireyde istenmedik sonuçlar oluşmasına sebebiyet vermektedir (Kaya ve Varol, 2004). Kaygı sonucu oluşan davranışların kişisel duyguları içermenin yanı sıra fizyolojik belirtileri de bulunmaktadır (Taşgın, Tekin ve Altınok, 2007). Kaygı, insanın varoşlundan bu yana kullanılan kavramlardandır, psikoloji alanında kaygıya yönelik ilk çalışmalar 1940 yılına dayanmaktadır, bu alanda kaygıyı tanımlamaya yönelik ilk çalışmayı yapan ve psikoloji literatürüne girmesini sağlayan Sigmund Freud olmuştur (Akkaya, 1999). Horwitz ve Cope kaygıyı öznel bir gerilim, endişe, sinirlilik ve üzüntü hissi olarak tanımlar (Horwitz ve Cope, 1986). Lazarus, kaygıyı, var olan bir tehlide ya da tehlikeli duruma karşı ortaya çıkan bir his olarak tanımlamaktadır (Lazarus, 2000). Anksiyete dış ve iç dünyadan kaynaklanan tehlike olasılıklarına karşı ya da bireyin böyle bir olasılığı yorumlamasına yönelik oluşan ve ya gelişen duygu durumudur (Taşgın, Tekin ve

Altınok, 2007). Kaygının en baştaki merkezi, insanın yapabilecekleri ile yaşantısını sürdürdüğü çevrenin ondan beklentileri arasında yaşanan uyumsuzluklardır (Tümerdem, 2007). Kaygının sürekli yaşanmasına karşın kaygı yaşayan kişiler bunun nedeni ifade edemezler (Güney, 2006). Anksiyete hissini çeşitli fizyolojik tepki ve belirtileri vardır bu belirtilerin yanı sıra kişide sosyal belirtilerde mevcuttur (Sfiyer, 2003; Ümmet, 2007).

Anksiyete, kişinin temel hislerinden veya duygularından birisidir ve hoş gitmeyen durumlarda kaygı hissi normaldir (Öner ve Le Compte, 1985; Kyosti, 1992; Geçtan, 1993; Cüceloğlu, 1998; Kapıkıran, 2006; Genç, 2008). Son dönemlerde, adölesanların anksiyete seviyelerinde bir artmanın olduğu bu artış neticesinde de adölesanların uyum sorunları yaşadıkları gözlemlenmiştir (Eren Gümüş, 2002; Karataş, 2009). Ergenlikte görülen hızlı değişim ve gelişmeler anksiyeteye sebep olmakta ve anksiyete seviyesi giderek artmakta, ergenlerin kişilik gelişlerine olan isteklilikleri ve kişilik arayışı gayreti gibi kaygı oluşturuca etmenler sonucu yaşamı olumsuz etkilemektedir (Hampel, Merer ve Kummel 2008).

Tüm bunlara bağlı olarak korku ve endişe hissi durumu olarak görülen kaygı; çağımızda sıklıkla karşımıza çıkan problemlerin başında gelir. Çoğu zaman olumsuz hisler kaygının meydana gelmesine sebep olur. Bu durum kişiden kişiye farklı şekilde kendini gösterir (Baltaş ve Baltaş, 1990). Kaygı, tehdit altında kişinin kendini çaresiz ve yetersiz görmesidir. Kişi yüz yüze kaldığı sorunlar ya da tehditlerde, arzu etmediği sonuçlara ve hoş olamayan duygular üzerine yoğunlaşır. Adler'e göre ebeveynlerin birinci çocuğu, ikinci çocuktan, ikinci çocukta kendinden sonra doğan çocuklardan farklılık gösterir. Birinci çocuk doğum itibari ile ailenin göz bebeğidir bu ilgi kardeşin gelmesi ile azalır bu da içe kapanıklığa neden olabilir. İkinci çocuk dünyaya geldiği andan itibaren ilgiyi paylaşmak zorunda olduğundan mücadeleci bir yapıya sahiptir. En küçük çocuklar yaşantıları boyunca tüm aile üyeleri tarafından ilgi görmüş ve şıarmıştır (Burger, 2004). Kaygıyı, psikolojik bir olgu olabilecek şekilde tanımlayan ve kaygının anlaşılabilir olmasına yardımcı olan birinci adım psikanalitik yaklaşımdır.

Psikanalitik yaklaşım sayesinde kaygı tanımı psikolojide kullanılmaya başlamıştır (Öner, 1990). Hayatın sürdürdüğü çevrenin ergene güven vermesi ergende kaygı veya kaygının minimum düzeyde olması açısından kayda değerdir (Sfiyer, 2003). Tüm bunlara bağlı olarak kaygı yaşamda önemle incelenmesi gerekmektedir.

Araştırmanın amacı:

Ortaöğretim 12. Sınıf öğrencilerinin durumluk – süreklilik kaygı düzeylerini saptayarak ailesi yanında kalması, yatılı yurttaki kalması ve bazı değişkenleri inceleyerek anlamlı bir fark olup olmadığının araştırılması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın amacına yönelik alt amaçlar şöyledir;

1. Yatılı yurttaki ve ailesi yanında kalan öğrencilerin durumluk – süreklilik kaygı düzeylerinin arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Yatılı yurt ve aile yanında olan öğrencilerin cinsiyete göre durumluk – süreklilik kaygı düzeylerinin arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Yurttaki ve ailesi ile kalan öğrencilerin gelir durumlarına göre durumluk – süreklilik kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Yapılan araştırmada ailesi ile kalan ve yurttaki olan ortaöğretim 12. sınıf öğrencilerin durumlilik ve sürekli kaygı düzeyleri incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiş tanımlayıcı bir araştırmadır. Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini, 2016–2017 eğitim-öğretim yılları arasında Adana ili/ Ceyhan ilçesi merkezindeki, Eczacı Bahattin Sevinç Erdiñ Fen Lisesi, Mehmet Orhun Yaylacı Anadolu Lisesi, Ceyhan Erkek İmam Hatip Lisesi ve Ceyhan Ticaret Borsası Sosyal Bilimler Lisesi'nde öğrenim görmekte olan 12. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın bu dört lise öğrencilerinin katılımıyla yapılmasının nedeni bu dört lisenin okul bünyelerine ait yurtları bulunmaktadır. Araştırma sürecinde verilerin toplanması amacı ile üç bölümden oluşan soru formları kullanılmıştır. Soruların birinci bölümünü oluşturan formda öğrencilerin tanıtıcı özelliklerinin belirlenmesi amaçlanan sorulardan oluşmuştur. İkinci bölümü oluşturan form ise durumluk anksiyete ve son olarak üçüncü bölümün formunda da sürekli anksiyete ölçeği yer almaktadır. Kişisel Bilgi Formu öğrencilerin cinsiyet, yaşadıkları yer, aile yapıları vb. demografik özelliklerini saptamak amacıyla kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda bulunan gelir düzeyleri belirlenirken 2017 yılı asgari ücret, en düşük ve en yüksek devlet memuru maaşları baz alınmıştır. Durumluk Kaygı Envanteri Durumluk Anksiyete Ölçeği'nini orijinali Spielberger ve arkadaşlarının 1970 de geliştirdiği bir ölçektir. Ölçeğin Türkçe'sinin uyarlama çalışmasını 'Öner ve Le Compte (1985)' hazırlamıştır.

Dört seçenekli 20 sorudan oluşan ölçekte yer alan 10 olumsuz ve 10 olumlu önerme bulunmaktadır. Ölçekte yer alan olumsuz ifadelere verilen yanıtlar "hiç = 1 puan" , "biraz = 2

puan” , “çok =3” ve “tamamen=4” olacak şekilde puanlanmış, olumsuz ifadeler ise tam tersi olacak şekilde puanlanmıştır. Ölçekten alınabilecek en alt puan durumu 20 iken en üst puan durum 80 olmakta ve en alt puan düşük kaygıyı temsil ederken en üst puan yüksek kaygının varlığını temsil etmektedir. Ölçeğin Türkçe’ye uyarlanması çalışmasında yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda ölçeğin güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından yapılan güvenilirlik testi sonucunda ölçeğin iç tutarlılık katsayısının 0,878 olduğu saptanmış ve ölçek güvenilir kabul edilmiştir. Soru formunun üçüncü bölümünde kullanılan Sürekli Anksiyete Ölçeği “Spielberger ve ark.” 1970 yılında geliştirmişlerdir. Geliştirilen bu ölçek ise Türkçe’sinin uyarlanmasının “Öner ve Le Compte” tarafından 1985 yılında hazırlanmıştır. Süreklilik Kaygı Envanteri Dört seçenekli 20 sorudan oluşan ölçekte yer alan 12 olumsuz ve 8 olumlu önerme bulunmaktadır. Ölçekte yer alan olumsuz ifadeler verilen yanıtlar “hemen hemen hiçbir zaman = 1 puan” , “bazen = 2 puan” , “çok zaman=3” ve “hemen her zaman=4” olacak şekilde puanlanmış, olumsuz ifadeler ise tam tersi olacak şekilde puanlanmıştır. Ölçekten alınabilen en alt puan 20 iken en üst puan 80 olmaktadır. Ölçeğin Türkçe’ye uyarlanması çalışmasında yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda ölçeğin güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından yapılan güvenilirlik testi sonucunda ölçeğin iç tutarlılık katsayısının 0,797 olduğu saptanmış ve ölçek güvenilir kabul edilmiştir.

Verilerin toplanması ve analiz süreci

Araştırmanın soru formlarından elde edilmiş veriler istatistiksel olarak incelenmesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 21,0 paket ile hazırlanmıştır. demografik bilgilerin elde edilmesi amacı ile frekans analizi kullanılmış ve sonuçlar ailesi ile kalan ve yurtda kalan öğrenciler için çapraz tablolar kullanılarak gösterilmiştir. Öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı ölçeklerinde yer alan önermelere verdikleri yanıtların dağılımı frekans analizi ile belirlenmiş, buna bağlı ölçekten elde ettikleri puanların tanımlayıcı istatistikleri elde edilmiştir. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre durumluk ve kaygı düzeylerinin karşılaştırılması amacıyla hipotez testlerinden verilerin normal dağılım gösterip göstermemesinin incelenmesi açısından “Kolmogorov- Amırnov testi ve Shapiro-Wilks testi” QQ plot ve çarpıklık basıklık değerlerinin incelenmesi yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma sahip olması durumunda “parametrik hipotez testleri”, uymadığı durumlarda ise nonparametrik hipotez testleri kullanılmıştır. Ayrıca varyansların homojenliğine Levene testi ile bakılmıştır. Ailesi ile kalan ve yurtda kalan öğrencilerin kaygı puanlarının karşılaştırılmasında veri seti normal dağılıma bağlı olarak bağımsız örneklem için t testi

kullanılmıştır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre kaygı puanlarının karşılaştırması sürecinde; normal dağılım gösterdiğinden ve bağımsız değişken iki kategori olduğu için t testi kullanılmıştır. Öğrencilerin kardeş sayısı, kaçınıcı çocuk olduğu, anne-baba yaşı gibi değişkenlere göre kaygı puanlarının karşılaştırması; normal dağılıma uyduğu için ve bağımsız değişken ikiden fazla kategori olduğundan Anova kullanılmıştır. Öğrencilerin ailelerinin aylık gelirlerine göre kaygı puanları normal dağılıma uymadığından ve bağımsız değişken ikiden fazla kategorinde olduğundan dolayı aylık gelire göre kaygı puanlarının karşılaştırılmasında nonparametrik bir test olan “Kruskal-Wallis testi” kullanılmıştır. “Kruskal-Wallis” testi sonucunda gruplar arası farklılık çıkması durumunda Mann-Whitney U testi kullanılarak farkın hangi kategorilerden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı ölçeğinden elde edilen puanların saptanması amacıyla “Pearson korelasyon analizi” kullanılmıştır.

Bulgular

Tablo 1.

Araştırmaya katılan ortaöğretim 12. sınıf öğrencilerine ilişkin kişisel bilgiler

	Aile ile kalan		Yurtta kalan		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Cinsiyet						
Kadın	63	42,28	54	43,90	117	43,01
Erkek	86	57,72	69	56,10	155	56,99
Kardeş sayısı						
Tek çocuk	6	4,03	4	3,25	10	3,68
İki kardeş	41	27,52	31	25,20	72	26,47
Üç kardeş	57	38,26	36	29,27	93	34,19
Dört kardeş	45	30,20	52	42,28	97	35,66
Kaçınıcı çocuk						
Birinci çocuk	46	30,87	49	39,84	95	34,93
İkinci çocuk	56	37,58	39	31,71	95	34,93
Üçüncü çocuk	29	19,46	19	15,45	48	17,65
Dördüncü çocuk ve üzeri	18	12,08	16	13,01	34	12,50
Aylık gelir						
1432 TL ve altı	43	28,86	49	39,84	92	33,82

1433-2500 TL arası	52	34,90	48	39,02	100	36,76
2501-4000 TL arası	36	24,16	20	16,26	56	20,59
4001 TL ve üzeri	18	12,08	6	4,88	24	8,82
Toplam	149	100,00	123	100,00	272	100,00

Tablo 1. incelendiğinde, aile ile kalan öğrencilerin %42,28'inin kadın, %57,72'sinin erkek olduğu, %27,52'sinin iki kardeş, %38,26'sının üç , %30,20'sinin dört ve üzeri kardeş olduğu, %30,87'sinin birinci çocuk, %37,58'inin ikinci çocuk, %19,46'sının üçüncü çocuk olduğu görülmektedir. Aile ile kalan öğrencilerin %28,86'sının ailesinin aylık gelirinin 1432 TL ve altı, %34,90'ının 1433-2500 TL arası, %24,16'sının "2501-4000" TL arası ve %12,08'inin 4001 TL ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen yurttaki kalan öğrencilerin %43,90'ının kadın, %56,10'unun erkek olduğu, %25,20'sinin iki kardeş, %29,27'sinin üç , %42,28'inin dört ve üzeri kardeş olduğu, %39,84'ünün birinci çocuk, %31,71'inin ikinci çocuk, %15,45'inin üçüncü çocuk olduğu tespit edilmiştir. Yurttaki kalan öğrencilerin ailelerinin aylık gelirleri incelendiğinde %39,84'ünün ailesinin aylık gelirinin 1432 TL ve altı, %39,02'sinin 1433-2500 TL arası, %16,26'sının "2501-4000" TL arası ve %4,88'inin 4001 TL ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 2.

Yatılı yurttaki ve aile yanında olan öğrencilerin 'Durumluk ve Sürekli Kaygı' ölçeklerinden elde edilen toplam puanların karşılaştırılması

Ölçekler	Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Durumluk Kaygı	Aile ile kalan	149	44,74	12,08	-0,20	0,84
	Yurttaki kalan	123	45,02	10,38		
Sürekli Kaygı	Aile ile kalan	149	46,11	10,67	-0,45	0,66
	Yurttaki kalan	123	46,63	8,29		

Tablo 2.'de araştırma kapsamına alınan aile ile kalan ve yurttaki kalan öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı ölçeklerinden aldıkları toplam puan karşılaştırılarda bağımsız örneklem 't testi' sonucu verilmiştir.

Tablo 2.'de araştırmaya katılan aile ile kalan ve yurttaki olan öğrenciler incelene uygulanan durumluk ve sürekli kaygı ölçeklerinden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Yurttaki kalan olan öğrencilerin durumluk kaygı puanları ailesiyle kalan öğrencilere göre yüksek olsa da bu fark istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Tablo 3.

Yatılı yurttta ve aile yanında olan öğrencilerin 'Durumluk ve Sürekli Kayg'ı ölçeklerinden aldıkları toplam puanlar arasındaki korelasyonlar

	Aile ile kalan Sürekli Kaygı	Yurttta Kalan Sürekli Kaygı
Durumluk Kaygı	r 0,62	0,47
	P 0,00*	0,00*

Tablo 3.'de araştırmaya dahil edilen öğrencilerden elde edilen 'durumluk kaygı ölçeği' puanları ile 'sürekli kaygı ölçeği' puanları arasındaki korelasyonun incelenmesi amacı ile yapılan 'Pearson korelasyon analizi' sonuçları verilmiştir.

Tablo 3.'e göre ailesi ile kalan ve yurttta kalan öğrencilerini durumluluk kaygı ölçeği puanları ile 'sürekli kaygı ölçeği' puanları incelenmesinde istatistiksel verilerde anlamlı korelasyonlar bulunmaktadır ($p < 0,05$). Bu korelasyona bakıldığında pozitif yönlü olup öğrencilerin durumluk kaygı puanları arttıkça, sürekli kaygı puanları da artmaktadır.

Tablo 4.

Yatılı yurttta ve ailesi yanında kalan öğrencilerin cinsiyetleri açısından 'durumluk ve sürekli kaygı' puanlarının karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Durumluk Kaygı	Kadın	117	45,34	11,72	0,60	0,55
	Erkek	155	44,50	11,04		
Sürekli Kaygı	Kadın	117	46,88	10,50	0,79	0,43
	Erkek	155	45,94	8,97		

Tablo 4.'te araştırma kapsamına alınan yatılı yurttta ve ailesi yanında olan öğrencilerin cinsiyetlerine yönelik toplam puan karşılaştırılması sürecinde bağımsız örneklem t test sonuçları verilmiştir. Tablo 4.'e bakıldığında araştırmamız sürecinde bulunan yatılı yurttta kalan ve aile yanında olan öğrencilerin cinsiyetlerine göre 'durumluk ve süreklilik kaygı' ölçeklerinden elde ettikleri puanlarda anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > 0,05$).

Tablo 5.

Yatılı yurttta ve ailesi ile kalan öğrencilerin anne-baba yaşları ile 'Durumluk ve Sürekli Kaygı' ölçeklerinden aldıkları toplam puanlar arasındaki korelasyonlar

		Aile ile kalan		Yurttta kalan	
		Durumluk Kaygı	Sürekli Kaygı	Durumluk Kaygı	Sürekli Kaygı
Anne yaşı	r	-0,11	-0,09	0,08	0,01
	p	0,20	0,25	0,39	0,89
Baba yaşı	r	-0,11	-0,03	0,10	-0,02
	p	0,20	0,72	0,30	0,84

Tablo 5. Öğrencilerin anne-baba yaşları ile Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeklerinden elde ettikleri puanlara bakıldığında korelasyonların saptanması amacıyla yapılan 'Pearson korelasyon analizi' sonuçları verilmiş olup hem yurttta hem de ailesi yanından kalan öğrencilerin anne-baba yaşları ile ölçek puanları arasında anlamlı bir korelasyon olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 6.

Yatılı yurttta ve aile ile birlikte olan öğrencilerin kardeş sayıları ve doğum sırası ile Durumluk ve Sürekli Kaygı ölçeklerinden aldıkları toplam puanlar arasındaki korelasyonlar

		Aile ile kalan		Yurttta kalan	
		Durumluk Kaygı	Sürekli Kaygı	Durumluk Kaygı	Sürekli Kaygı
Kardeş sayısı	r	0,14	0,21	0,02	-0,22
	p	0,09	0,01	0,84	0,01
Doğum sırası	r	0,00	0,05	0,02	-0,07
	p	0,99	0,54	0,80	0,43

Tablo 6.'da kardeş sayıları ve doğum sırası ile Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeklerinden elde ettikleri puan korelasyonların saptanması maksadı ile yapılan 'Pearson korelasyon analizi'

sonuçları verilmiş olup hem yurttan hem de ailesi yanından kalan öğrencilerin, kardeş sayıları ve doğum sırası ile ölçek puanları arasında anlamlı bir korelasyon olduğu bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 7.

Yatılı yurttan ailesi ile birlikte olan öğrencilerin gelir düzeylerine ilişkin karşılaştırma

Gelir	Aile ile kalan		Yurttan kalan		χ^2	P
	n	%	n	%		
1432 TL ve altı	43	28,86	49	39,84		
1433-2500 TL arası	52	34,90	48	39,02		
2501-4000 TL arası	36	24,16	20	16,26	8,72	0,03
4001 TL ve üzeri	18	12,08	6	4,88		
Toplam	149	100,00	123	100,00		

Tablo 7. araştırmaya dahil edilen yatılı yurttan kalan ve ailesi yanında kalan öğrencilerin ailelerinin gelir düzeylerine ilişkin Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeklerinden aldıkları toplam puanların karşılaştırılmış ve varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiş olup, ailelerin gelir düzeyleri açısından ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 7.1

Aile ile kalan öğrencilerin gelir durumlarına göre Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeklerinden almış oldukları puanların karşılaştırılması

Ölçekler	Gelir durumu	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	f	p
Durumluk Kaygı	1432 TL ve altı	43	42,56	9,96	26	64	0,83	0,48
	1433-2500 TL arası	52	44,77	11,93	20	77		
	2501-4000 TL arası	36	46,28	13,50	26	77		
	4001 TL ve üzeri	18	46,78	14,20	20	80		
Sürekli Kaygı	1432 TL ve altı	43	45,42	9,20	29	64	0,27	0,85
	1433-2500 TL arası	52	46,52	9,45	28	71		
	2501-4000 TL arası	36	47,03	11,95	27	71		
	4001 TL ve üzeri	18	44,72	14,66	25	72		

Tablo 7.1. incelendiğinde araştırmaya alınan ailesi ile kalan öğrencilerin ailelerinin aylık gelirlerine göre ölçek puanlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 7.2

Yatılı yurttan kalan öğrencilerin gelir durumlarına göre Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeklerinden aldıkları puan karşılaştırılması

Ölçekler	Gelir durumu	n	x	s	Medyan	Sıra Ort.	f	p
Durumluk Kaygı	1432 TL ve altı	49,00	46,29	10,51	48	67,18	1,92	0,13
	1433-2500 TL arası	48,00	45,04	10,00	44,5	62,98		
	2501-4000 TL arası	20,00	40,50	9,08	38	43,80		
	4001 TL ve üzeri	6,00	49,50	13,95	48,5	72,50		
Sürekli Kaygı	1432 TL ve altı	49,00	47,10	8,70	47	64,37	0,24	0,87
	1433-2500 TL arası	48,00	46,02	8,30	45	57,57		
	2501-4000 TL arası	20,00	46,40	6,74	46,5	61,50		
	4001 TL ve üzeri	6,00	48,50	10,97	52	79,75		

Tablo 7.2.'de yurttan kalan öğrenci ailelerinin aylık gelirler durumlarında durumluk ve sürekli kaygı ölçeklerinden aldıkları toplam puanların karşılaştırılması için Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir. Sonuçlara bakıldığında yurttan kalan öğrenci ailelerinin aylık gelirlerinin ölçek puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Sonuç tartışma

Çalışma sonuçlarını incelediğimiz zaman, yatılı yurttan kalan ve ailesi yanında kalan öğrencilerin 'durumluk ve süreklilik kaygı' durumları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Yatılı yurttan olan öğrenci ve aile ile birlikte kalan öğrencilerden durumluk kaygı durumlarının yüksek olduğudur ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Araştırmada elde edilen bir başka bulguda ise ailesi yanında ve yatılı yurttan kalan öğrencilerin durumluluk ve süreklilik kaygı puanlarında anlamlı bir korelasyon elde edilmiştir. Bu korelasyon pozitif yönlüdür öğrencilerin durumluk kaygı puanları arttıkça süreklilik kaygı puanları da artmaktadır. Özyürek ve Demiray'ın (2010) yaptıkları çalışmada yurt ve aile ile birlikte kalanların durumluk - sürekli kaygı puanlarında anlamlı bir fark bulunduğunu ifade etmişlerdir. Yetiştirme yurdu ve aile yanında olan adölesanlarla yapılmış olan çalışmanın bulgularında; adölesanların aile ile birlikte kalan adölesanlardan 'umutsuzluk ve durumluluk – sürekli kaygı' durumlarının yüksek olduğu bulguları elde edilmiştir (Tümkiye, 2005: 445; Şan, 2009). Bu sonuçlar araştırmanın sonucu ile farklılık göstermektedir.

Yatılı yurttta kalan ve ailesi yanında kalan öğrencilerin cinsiyete yönelik elde edilen bulgular sonucunda kadın öğrenciler ve erkek öğrenciler arasında durumluk – süreklilik kaygı puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır, buna ek olarak yatılı yurttta olan kadın ve aile ile birlikte kalan kadın öğrenciler; yatılı yurttta olan ve aile ile birlikte olan erkek öğrencilerin durumluk – süreklilik kaygı puanlarının ortalamalarında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Cinsiyet değişkenine göre aile ile kalan öğrencilerin kaygı puanı açısından anlam ifade eden bir ilişkiye rastlanmamamıştır. Yatılı yurttta kalan öğrencilerin cinsiyet değişkenleri açısından anlam ifade eden bir fark bulunamamıştır. Duman (2008) öğrenci cinsiyetleri açısından durumluk – süreklilik kaygı durumlarının anlamlı farklılık göstermediği bulgusunu elde etmiştir. Küçükturan (1987), çalışmasında sürekli kaygı ile cinsiyet arasında ilişkinin önemsiz olduğunu söylemiştir (Sekmenli, 2000). Baltaş ve arkadaşları'nın (1986), araştırma sonucunda kadınların kaygı puan ortalamalarının erkeklere nazaran yüksek olduğunu fakat durumluk – süreklilik kaygı puan ortalamaları arasında farklılık olmadığını bulmuşlardır (Kısa, 1996). Gürsoy (2006), çeşitli gelir düzeyine sahip ve farklı çevrede yaşayan ergenlerin durumluk – süreklilik kaygı düzeyleri ve benlik tasarım düzeyleri arasında ilişki olup olmadığının incelediği araştırmada cinsiyet değişkeninin durumluluk ve süreklilik kaygı düzeylerinin anlamlı bir farklılık sonucuna ulaşmıştır. Erdul (2005), üniversitede öğrenim gören öğrencilerin kaygı düzeyleri ve zaman yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi incelemiş araştırma sonucunda kadın ve erkek üniversiteye devam ediyor olan öğrencilerin durumları incelendiğinde; durumluk kaygı düzeyleri arasında anlam ifade eden bir fark elde edilmemiştir. Öy, İlgen ve arkadaşları (2005)'te yaptıkları araştırmada ortaokul ve ilköğretime devam eden öğrencilerin durumluk kaygı durumlarında cinsiyete ilişkin bir farklılık bulunamamıştır. Bu araştırma sonuçları araştırmanın sonucu ile benzerlik teşkil etmemektedir. Ancak, Küçükturan (1987), araştırmasında durumluk kaygı düzeyi ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur (Sekmenli, 2000). Gökçedağ (2001), yaptığı araştırmada cinsiyet değişkeni açısından sürekli kaygı puanlarında anlamlı bir fark olduğunu, erkeklerin sürekli olan kaygı puan düzeylerinin kadın öğrencilerinden sürekli kaygı puan ortalamalar kapsamında düşük olduğunu ifade etmişlerdir. Alyaprak (2006), araştırmasında cinsiyete ilişkin değişkeninin ve süreklilik kaygı puanlarında oldukça anlam ifade eden fark bulmuştur. Araştırma sonucunda kadın öğrencilerin süreklilik kaygı puanlarının erkek öğrencilere oranla yüksek olduğunu belirtmiştir. Sekmenli (2000), yapmış olduğu araştırmada cinsiyet değişkeninin ve süreklilik kaygı puanlarında anlamlı bir farklılık bulmuştur. Araştırmanın sonucunda kadınlarını süreklilik kaygı puanlarının erkeklere oranla yüksek olduğunu belirtmiştir. Akboy (1999), Ortaöğretim Lisesi, Fen Lisesi ve Süper Liselerde öğrenim görmekte olan öğrencilerle yaptığı çalışmada kadın öğrencilerin

erkek öğrencilere göre kaygı puanlarının yüksek olduğunu süreklilik kaygı ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmiştir (Sekmenli, 2000). Erdul (2005), üniversitede öğrenim gören kadın ve erkek öğrenciler ile yaptığı araştırmada süreklilik kaygı puanları arasında farklılık bulmuştur. Araştırma sonucunda erkeklerin süreklilik kaygı puanlarının kadınlara oranla yüksek olduğu sonucunu belirtmiştir. Çakmak ve Hevedanlı (2005)'te araştırmalarında biyoloji bölümünde öğrenim gören öğrencilerin cinsiyet ve durumluk süreklilik kaygı düzeyleri arasında ki ilişkiyi incelemişler ve araştırma sonucunda kadınların kaygı puanlarının erkeklerin puanlarından yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Öy, İlgen ve arkadaşlarının (2005), araştırmalarında ilkokulda ve ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin cinsiyet ve süreklilik kaygı düzeyleri arasında anlamlı ilişki saptamışlardır. Kadın öğrencilerin kaygı puanları erkeklere oranla yüksek olduğuna rastlanmıştır. Özen, Anatar, Özbulut, Altındağ ve Oto (2001), iç göçü yaşamış olan lise öğrencilerinin ruhsal belirtilerinin cinsiyet ile ilişkisini incelemişler, araştırma sonucunda cinsiyet ve süreklilik kaygılarında anlamlı bir ilişki olguna rastlamışlardır. Göç eden kadın öğrencilerin süreklilik kaygı puanlarının ortalaması, göç yaşayan erkeklerin süreklilik kaygı puanlarının ortalamalarından anlamlı seviyede yüksek olduğu görülmüştür. Kılıç (1994), yurtda olan öğrencilerinin durumluk – süreklilik kaygı seviyelerini etkileyen yurt hayatına ilişkin faktörleri incelemiş ve yurtda olan kadın öğrencilerin süreklilik kaygı puan ortalamalarının yurtda kalan erkek öğrencilerden daha yüksek seviyede olduğunu ifade etmiştir (Sekmenli, 2000). Bu bulgular araştırmanın bulguları ile benzerlik göstermemektedir.

Yatılı yurtda ve ailesi yanında kalan öğrencilerin anne – baba yaşları ile durumluk – süreklilik kaygı puanları açısından anlam ifade eden bir ilişkiye rastlanmamıştır. Yatılı yurtda ve ailesi yanında kalan öğrencilerin kardeş sayısı değişkenlerinin karşılaştırılması sonucunda durumluk ve süreklilik kaygı durumları açısından istatistiksel anlamlı bir fark bulunmuştur. Araştırma sonucunda yurtda kalan öğrencilerin kardeş sayısına bakıldığında ailelerinin tek çocuğu olan öğrencilerin süreklilik kaygı puanlarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Adler'e göre tek çocukların kendilerine rakip olacak bir kardeşleri yoktur. Bu çocuğun aile tarafından özellikle annesi tarafından şımartılmasına neden olacaktır. Bu çocuklar ailelerinin merkezi olduklarından yaşamın her alanında bu beklenti içine gireceklerdir. (Adler, 1969; İnanç ve Yerlikaya, 2011). Adler'in bu görüşü araştırma sonucunu desteklemektedir. Araştırmada elde edilen bir başka bulguda aileleri ile kalan öğrencilerin kardeş sayılarına bakıldığında tek çocuk ve iki kardeş olan öğrencilerin üç, dört ve üzeri kardeş olan öğrencilere göre durumluk - süreklilik kaygı puanlarının düşük bulunduğu ancak bu fark istatistiksel olarak anlam ifade etmemektedir. Duman (2008) yaptığı araştırmada öğrencilerin durumluk – süreklilik kaygı, sınav kaygısı ve kardeş sayıları arasında anlamlı bir fark

bulunmamıştır. Gökçedağ (2001), yaptığı araştırmada öğrencilerin kardeş sayıları ve öğrencilerin süreklilik kaygı düzeylerinde anlamlı ifade eden bir ilişki bulunamamış ve bu sonuçlar da araştırma sonucunu desteklemektedir.

Yatılı yurt ve aile yanında olanları doğum sırası incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Araştırmada elde edilen bir başka bulguda ise ailelerinin yanında kalan öğrencilerin ailelerinin ikinci çocuğu olma durumuna göre durumluk kaygı puanları düşük olduğu görülmüştür ancak istatistiksel olarak anlamlı değildir, Adler'e göre ikinci çocuk dünyaya geldiği andan itibaren ilgiyi paylaşmak zorunda olduğundan mücadeleci bir yapıya sahiptir. İkinci çocuklar büyüklerine göre daha hızlı ve güçlü değildirlir bu hayatın her alanında kendini gösterir okulda, işte, günlük hayatta her zaman kendilerinden bir adım önde olan birilerini geçme çabası içinde olurlar bu da onlara başarı getirmektedir (Burger, 2004). Araştırmada ailesi ile kalan öğrencilerin ailelerinin dördüncü ve üzeri çocuğu olma durumuna göre süreklilik kaygı puanlarının yüksek olduğu, ancak bu fark istatistik açısından anlamlı olmamaktadır. Adler'e göre ailenin en küçük çocuğu yaşantıları boyunca tüm aile üyeleri tarafından ilgi görmüş ve şıarmıştır (Burger, 2004). Adlerin bu görüşü araştırmaya katılan doğum sırası dört ve üzeri olan öğrencilerde ki süreklilik kaygı puan ortalamalarının yüksek çıkmasını destekler niteliktedir. Duman (2008), araştırmada öğrencilerin doğum sırasına ilişkin durumluk – süreklilik kaygı, ayrıca sınav kaygısı puan ortalamaları açısından anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Gökçedağ (2001), araştırmada öğrencilerin doğum sırası ve süreklilik kaygı durumlarının anlam ifade eden bir ilişki olmadığına rastlanmıştır. Sonuçlar araştırma sonucunu desteklemektedir.

Yatılı yurt ve aile yanında olan öğrencilerin gelir düzeylerine ilişkin elde edilen bulgular sonucunda yatılı yurttan ve ailesi yanında kalan öğrencilerin kaygı durumlarında anlam ifade eden bir ilişki bulunamamıştır. Akgün, Gönen ve Aydın (2007) yaptıkları araştırmada sosyo – ekonomik düzeyin durumluk – süreklilik kaygı ile anlamlı bir ilişki olmadığı yönünde sonuç elde etmişlerdir. Çakmak ve Hevedanlı (2005) yaptıkları çalışmada ailenin ekonomik durumu ile kaygı düzeyi arasında anlamlı bir sonuç olmadığını dile getirmişlerdir. Karaman (2009) yaptığı çalışmada aile gelir düzeyi ile kaygı düzeyinin anlamlı bir ilişki ortaya koymadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular araştırma bulgusunu desteklemektedir. Akgün, Gönen ve Aydın'nın (2007) yaptıkları araştırmada gelir durumları ve kaygı durumları açısından anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu bulgular araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Yılmaz, Dursun, Güzeler ve Pektaş yaptıkları araştırma sonucunda, öğrencilerinin ailelerinin aylık gelirlerinin durumluk – süreklilik kaygı düzeylerine etkisi olduğunu ve araştırma sonucunda öğrenci ailelerinin gelir düzeylerinin artması ile durumluk

kaygı düzeylerinin arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Gürsoy (2006)' da lise öğrencilerine yönelik yaptığı araştırmada öğrencinin sosyal imkanları iyileştikçe ve gelir düzeyi yükseldikçe kaygı seviyelerinin düştüğünü belirtmiştir. Bu bulgular araştırmanın bulguları ile benzerlik göstermemektedir.

Yatılı yurttaki öğrencilerin yurttaki kalma sürelerine ilişkin durumluluk ve süreklilik kaygı puan durumlarında bir yıldır yurttaki kalan öğrencilerin durumluk kaygıları diğerlerine göre düşüktür ancak fark istatistik açısından anlam ifade etmemektedir. Öğrencilerin süreklilik kaygı puanları incelendiğinde ise elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu anlamlılığın kaynağı iki yıldır yurttaki kalan öğrenciler ile diğer öğrencilerden kaynaklanmaktadır. İki yıldır yurttaki kalan öğrencilerin puanları diğer öğrencilerden yüksektir. Özyürek ve Demiray'ın (2010) yaptıkları çalışmada yurttaki olan ve yurttaki olma süreleri incelendiğinde ve durumluk – süreklilik kaygı puanları açısından anlam ifade eden bir fark olmadığını bulmuşlardır. Bu bulgu araştırma bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Yatılı yurttaki ve ailesi yanında olan öğrencilerin lise türlerine göre durumluk - süreklilik kaygı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir.

Çalışma yatılı yurttaki ve ailesi yanında kalan 12. Sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Daha sonra durumluk – süreklilik kaygı ile ilgili çalışacak olan araştırmacılar katılımcılar, lise dokuzuncu sınıf ve lise on ikinci sınıf öğrencilerinden oluşturularak yatılı ortaöğretim görme ile ilk kez karşılaşan öğrenciler ile yatılı ortaöğretiminin sonuna gelmiş bireyler arası farklılığın olup olmadığını incelenmesi önerilmektedir. Öğrencilerin kaldıkları ortamı benimsemeleri ve yaşamaları muhtemel olumsuzluklar ya da olumsuz düşünceleri paylaşabilmelerini artırmak amacıyla okul yurtlarında rehberlik servisinin işlevselliğini arttırmak, yurttaki görev alan eğitimcilerin konuya ilişkin farkındalığını arttırmak ve uzmanlaştırmak amacıyla hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

Akboy, R., (1999). *Eğitim Psikolojisi*, İzmir: Bornova Can Ofset Yayınları.

- Albayrak, İ., (2006). *Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerde sınav kaygısını etkileyen faktörlerin incelenmesi. (yayınlanmamış yüksek lisans tezi)*. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Akgün, A., Gönen, S., Aydın, M., (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*: 6(20) 283-299.
- Baltaş, A. Ve Baltaş, Z. (1990). *Stres ve Başa Çıkma Yolları*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Burger, J. (2004). *Personality*, (Çev. İ. D. ErguvanSarioğlu), İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Baltaş, A. (1999). *Üstün Başarı*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Baltaş, A. Ve Baltaş, Z. (1993). *Stres ve Başa Çıkma Yolları*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Burger, J. (2004). *Personality*, (Çev. İ. D. ErguvanSarioğlu), İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Cüceloğlu, D. (1998). *İnsan ve Davranışı*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Cüceloğlu, D. (2006). *İçimizdeki Çocuk*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çakmak, Ö., ve Hevanlı, M., (2005). Eğitim ve fen edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*:. 4(14) 115-127.
- Duman, G. K. (2008). *İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin durumluk sürekli kaygı düzeyleri ile sınav kaygısı düzeyleri ve ana baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. (yayınlanmamış yüksek lisans tezi)*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Eren Gümüş, A. (2002). *Sosyal kaygıyla başa çıkma programının üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı düzeylerine etkisi. (yayınlanmamış doktora tezi)*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Erdul, G., (2005). *Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. (yayınlanmamış yüksek lisans tezi)*. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bursa.
- Gökçedağ, S. (2001). *Lise öğrencilerinin okul başarısı ve kaygı düzeylerinde anne-baba tutumlarının etkilerinin belirlenip karşılaştırılması. (yayınlanmamış yüksek lisans tezi)*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Genç, H.(2008). *Gazi üniversitesi gazi eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitim bölümü resim iş eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin kaygı düzeyleri üzerine bir durum çalışması. (yayınlanmamış yüksek lisans tezi)*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı.

- Hampel, P., Meier, M., Kummel, U. (2008). School-based stress management training for adolescents: longitudinal results from an experimental study, *Journal of Youth and Adolescence*, 37 (8): 1009-1024. ss.
- İnanç, B.Y. ve Yerlikaya, E.E. (2011). *Kişilik Kuramları*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Karataş, Z. (2009). Psikodrama ile yapılan grup çalışmasının ergenlerin sürekli kaygı düzeylerine etkisi, *Çağdaş Eğitim Dergisi*: 34 (360): 31-37. ss.
- Kaya, M., ve Varol, K. (2004). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı nedenleri (Samsun örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*: 17 (31-63).
- Karaman, S., (2009). *Sağlık ile ilgili programlarda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri. (yayınlanmamış yüksek lisans tezi)* Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalı.
- Kısa, S. S. (1996). *İzmir İl Merkezinde Dershaneye Devam Eden Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Sınav Kaygılarıyla Ana – Baba Tutumları Arasındaki İlişki, (yayınlanmamış yüksek lisans tezi)*. D.E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kapıkıran, A.N. (2006). Başarı kaygısı ölçeğinin geçerliği ve güvenilirliği, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*: 19: 3-8. ss.
- Kyosti, J. (1992). Traitand test anxiety in the FL classroom. ED: 345551- ERIC. <http://eric.ed.gov>(Erişim tarihi:13 Mart 2017)
- Öner, N., Le Compte, A. (1985). *Süreksiz durumluk/sürekli kaygı envanteri el kitabı*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Öner, N. (1990). *Sınav Kaygısı Envanteri El Kitabı*, İstanbul: Yöret Vakfı Yayınları.
- Öner, N., Le Compte, A. (1985). *Süreksiz durumluk/sürekli kaygı envanteri el kitabı*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Özyürek, R. (1989). *Üniversite öğrencilerinin kişisel bazı nitelikleri ile çeşitli problemlerinin kaygı düzeylerine etkisi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programı, Yüksek Lisans Tezi*.
- Özyürek, A. ve Demiray, K. (2010). Yurtta ve ailesi yanında kalan ortaöğretim öğrencilerinin kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*: 11 (2); 247-256.

- Özen, Ş., Antar, S., Özbulut, Ö., Altındağ, A., Oto, R., (2001). İç göç yaşayan bir grup lise öğrencisinde ruhsal belirti şiddetinin cinsiyet ile ilişkisi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*: 8(3), 156-162.
- Öy, B., İlgen, R., Ekmekçi, A., Türkmen, M., Yılmaz, N., ve Başoğlu, N. (1995). Çocuklar için durumluk-sürekli kaygı envanterinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerine uygulanması. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*: 2(2) 76-81.
- Siyer, D.M. (2003). *Duygusal istismara maruz kalan ve kalmayan ergenlerin benlik algıları ile depresyon ve kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. (yayınlanmamış yüksek lisans tezi)*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı.
- Sekmenli, T.(2000). *Lise 1.sınıf öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeyleri ile sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. (yayınlanmamış yüksek lisans tezi)*. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Şan, R. (2009). Yetiştirme yurdunda ve aileleri yanında yaşayan çocuk ve ergenlerin karşılaştırılması. <http://www.meramram.gov.tr/koseyaz/> (Erişim tarihi: 01 Mart 2017)
- Taşgın, Ö., Tekin, M., ve Altınok, E., (2007). Beden eğitimi öğretmenlerinin çeşitli değişkenler açısından kaygı düzeylerinin incelenmesi, (Batman İl Örneği). *Atatürk Journal of Physical Education and Sport Sciences*: 9(4); 12-20.
- Tümkiye, S. (2005). Ailesi yanında ve yetiştirme yurdunda kalan ergenlerin umutsuzluk düzeylerinin karşılaştırılması, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*: 3 (4): 445-459. ss.
- Taşgın, Ö., Tekin, M. ve Altınok, E. (2007). Beden eğitimi öğretmenlerinin çeşitli değişkenler açısından kaygı düzeylerinin incelenmesi (Batman il örneği). *Atatürk Journal of Physical Education Sport Sciences*: 9 (4); 12-20.
- Tümerdem, R. (2007). Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*: 6 (20); 32-45.
- Ümmet, D. (2007). *Üniversite öğrencilerinde sosyal kaygının cinsiyet rolleri ve aile ortamı bağlamında incelenmesi, (yayınlanmamış yüksek lisans tezi)*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.